

Evli Kadınlarda Cinsel Yaşam Kalitesi, Eşe Yabancılaşma ve Evlilik Doyumu¹

Quality of Sexual Life in Married Women, Estrangement from the Partner and Marital Satisfaction

Simge Ak², Seher Balcı Çelik³

Öz

Bu araştırmanın amacı evli kadınlarda cinsel yaşam kalitesi ve eşe yabancılaşmanın evlilik doyumunu yordama gücünü tespit etmektir. Bununla beraber evlilik doyumunun algılanan müdahale durumuna, evlilik süresine, aylık gelire; cinsel yaşam kalitesinin cinsel ilişki sıklığına, cinsel problemi çözme yöntemine, infertilite durumuna, menopoz döneminde olup olmama durumuna; eşe yabancılaşma düzeylerinin yaşlarına, evlenme biçimlerine ve çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin çeşitli illerinde yaşayan 474 evli kadın oluşturmaktadır. Çalışma grubuna Evlilik Yaşamı Ölçeği, Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Eşe Yabancılaşma Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26 programı ile analiz edilmiştir. Çoklu Regresyon Analizi, Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü ANOVA ve Tukey Testi ile analizler yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda eşe yabancılaşmanın ($\beta=-63$, $t=-16.82$, $p<.001$) evlilik doyumunu negatif yönde yordadığı, cinsel yaşam kalitesinin ise ($\beta=.22$, $t:5.87$, $p<.001$) pozitif yönde yordadığı, iki değişkenin birlikte evlilik doyumu puanlarının %64'ünü açıkladığı bulgulanmıştır ($F=418.59$, $p<.001$, $R^2=64$). Evli kadınların evlilik doyumu düzeylerinin aylık gelire ve evlilik süresine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı, evliliğe müdahale durumuna göre farklılaştığı; cinsel yaşam kalitesi düzeylerinin cinsel ilişki sıklığına, cinsel problemi çözme yöntemine, infertilite ve menopoz durumuna göre anlamlı biçimde farklılaştığı; eşe yabancılaşma düzeylerinin yaşlarına, evlenme biçimlerine ve çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik Doyumu, Eşe Yabancılaşma, Cinsel Yaşam

Abstract

The aim of this research is to determine the quality of sexual life in married women and the power of estrangement to the partner to predict marital satisfaction. In addition, the degree of perceived intervention in marriage, duration of marriage, monthly income, frequency of sexual intercourse, method of solving sexual problems, infertility status, menopause status, age, type of marriage and number of children were analyzed with variables. The data obtained from 474 married women living in Turkey were analyzed with the SPSS 26 program. As a result of the analyzes, the estrangement of the spouse ($\beta=-63$, $t=-16.82$, $p<.001$) marriage satisfaction in a negative direction, while the quality of sexual life ($\beta=.22$, $t:5.87$, $p<.001$), it was found that the two variables together explained 64% of the marital satisfaction scores ($F=418.59$, $p<.001$, $R^2=64$). Marital satisfaction does not differ significantly according to monthly income, duration of marriage, differs according to the state of intervention in marriage; the quality of sexual life differs according to the frequency of sexual intercourse, the method of solving a sexual problem, infertility and menopause; it was found that the levels of estrangement to the spouse differ significantly according to their age, marriage styles, number of children.

Keywords: Marriage, Marital Satisfaction, Estrangement from the Partner, Sex Life

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu araştırma Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24.09.2021 tarih ve 2021 / 776 sayılı karar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Submitted: 11 / 11 / 2022

Accepted: 05 / 10 / 2023

¹Bu makale Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK'in danışmanlığında Simge AK'ın Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

²Uzm. Psk. Dan., Anka Psikolojik Danışmanlık Merkezi, uzmpskdansimgcak@gmail.com, Samsun, Türkiye, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-0543-2449>.

³Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, sbalci@omu.edu.tr, Samsun, Türkiye, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-9506-6528>

Giriş

Birey çevresiyle etkileşim halinde olan sosyal bir varlıktır. Birey pek çok alanda sosyal ilişkiler kurar ve yakın ilişkiler kurmuş olduğu ilişkilerden birisidir. Yakın ilişkilerden biri olan evlilik, bireyin yaşamında oldukça büyük bir yer kaplamaktadır (Kartal, 2020). Mutlu bir hayat sürdürebilmek için bireyin kendisine uygun bir eş seçimi gerçekleştirmesi gerekmektedir. Birey en doğru veya sağlıklı diyebileceğimiz eş seçimleri yapsa dahi evlilikte dönem dönem bazı problemler gün yüzüne çıkabilir. Fakat yapılan eş seçimi sağlıklı ise o evliliğin devamlı ve niteliği gün geçtikçe artan bir evlilik olduğundan bahsedilebilir (Bakırcıoğlu, 2003: 126). Evlilik iki kişinin hayatlarını beraber devam ettirmek için karşılıklı olarak sorumluluk aldığı, nikah ile onaylanmış bir beraberliktir. Bu beraberlik çifte özgürlükler sunduğu gibi bazı özgürlüklerden de vazgeçmeyi gerekli kılabilir (Mavili, 2015: 51). İlk zamanlarda yoğun duygusal beklentilerin var olduğu evlilikte, ilerleyen zamanlarda kişisel arzu, gereksinim, duygu ve düşünceler farklılaşarak çiftleri iki farklı bireye dönüştürebilir. Bu durum meydana geldiğinde eşler ya bu durumu kabullenip evliliklerini devam ettirirler ya da ayrılığa karar verirler (Chapman, 1992: 35; Ersoy ve Kibaroglu, 2019: 408).

Evlenmeyi düşünen kadın ve erkeğin beğenilerinde, günlük hayatlarıyla ilgili alışkanlıklarında, değer verdikleri unsurlarda çokça farklılık olması doğaldır. Aynı zamanda eş seçme hususu, evlenmeyi planlayan iki bireyin uyumlu ve mutlu olma isteğini zorlaştıracak olasılıklarla doludur. Bu yüzden çağımız şartlarında eş seçimi, ileride uyumlu ve mutlu olmayı kesinleştirecek mahiyette değil, hisler ve rastlantılar yoluyla yapılmaktadır (Enç, 1979: 249). Evlilikle birlikte eşler birbirlerinin sosyal, psikolojik, biyolojik gereksinimlerini doyumaya başlarlar. Bunlar evliliğin amaçları arasındadır. Biyolojik gereksinimlerin başında cinsel doyum gelmektedir. Cinsel isteğin doyum edilmesi ve bu konudaki beklentilerin karşılanması evliliğin temel işlevlerinden biridir. Evlilikte dengenin, doyum ve uyumun korunabilmesi için bu gereksinimlerin karşılıklı olarak karşılanması gerekmektedir (Özguven, 2012: 98).

Evlilik uyumu bireylerin yaşam kalitesini, iyi oluşlarını ve yaşamdan almış oldukları doyumunu pozitif yönlü etkilemektedir. İlişkide meydana gelen çatışmalar cinsel uyarılma, cinsel istek ve çiftler arasındaki yakınlığa engel olmaktadır. Aynı zamanda çatışmaların sıklaşmasına ve sıkıntılara cinsel işlev bozuklukları da sebep olabilmektedir (Dursun, Söylemez ve Türkseven 2020: 12). Evlilik yoluyla hayatlarını birleştiren bireyler kendi beklenti ve isteklerini karşılıklı olarak yalın ve net bir dil kullanarak utanmadan ifade edebilmelidir. Fakat Türk toplumunda cinsellik kavramı karmaşık bir hale getirilmiştir. Utanılan, açık açık konuşulması ayıp olan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple cinsel problemler ülkemizde çok yaygındır ve çözüme kavuşturulamayan problem olarak görülmektedir. Bu problemlerin ortaya çıkmaması veya çözüme kavuşturulması için eşlerin arasında sağlıklı bir iletişim olmalıdır. (Yıldız, 2017: 2).

Evlilikte eşlerin sağlıklı ilişkiler kurabilmesinde cinsel doyumun göz ardı edilemez bir etkisi vardır (Kayır, 1998). Yapılan araştırmalar cinsel doyumun yükselmesiyle evlilik uyumunun da arttığını veya evlilik uyumunun yükselmesiyle cinsel doyumun da artış gösterdiği sonucunu ortaya koymuştur (Kudiaki, 2002; Gilliland ve Morokoff, 1993; Hendrick ve Sokolski, 1999). Uyumlu ve sağlıklı bir evlilik için eşlerin cinsel yaşamlarında etkileşimlerinin, iletişimlerinin iyi olması şarttır (Poroy, 2010). Cinsel yaşam evliliğin en önemli hususlarından biridir ve ülkemizde genellikle cinsel yaşamın başlangıcı evlilik ile olmaktadır. Toplumumuzda evlilik desteklenmektedir fakat cinsellik hala bir tabu olarak görülmektedir (Kartal, 2020: 4). Cinselliğin tabu olarak görülmesi, doğru bilgi eksikliğine, cinsel mitlere ve cinsel ilişkiye karşı korku duyulmasına sebep olabilir. Bunlar da cinsel problemlere yol açabilir.

Evlilik sürecinde meydana gelen cinsel problemler evlilik doyumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Sahip olunan cinsel mitler gerçeklikten uzak bazı beklentileri oluşturur ve problemlerin ortaya çıkmasını tetikler. Özellikle toplumsal cinsiyet rollerine göre şekillenmiş evliliklerde cinsel mitler ve buna bağlı olarak problemler görülmektedir. Çiftlerin birbirlerine cinsel istek ve beklentilerini ifade edememeleri ve iletişimsizlik evlilik kurumu içerisinde öfke, mutsuzluk, yetersizlik, değersizlik gibi negatif duyguları meydana getirerek evlilik doyumunun düşmesine neden olabilmektedir. Evlilik doyumunun azalması da cinsel yaşamı, eşler arasındaki ilişkiyi ve sosyal yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir (Coşkun, 2020: 4). Kısacası kişinin cinsel yaşamında olan bir problem, sıkıntı eşlerin evlilikten almış olduğu doyumunu ve eşlerin birbiriyle olan uyumu etkilemektedir (Incesu, 2006).

Evlenerken beraber bir yola giren çiftlerin, evlilikte uyumu yakalayabilmeleri için saygı ve sevgi çerçevesinden çıkmamaları, sosyo kültürel açıdan benzer olmaları ve kaliteli bir cinsel yaşamlarının olması ile ilgilidir (Collins ve Coltrane, 1991; O'Grady ve Tucker, 1990:481; Broderick ve O'Leary, 1986:515). Türk toplumunda evdeki sorumlulukların büyük çoğunluğu kadınlara aittir. Ev içi sorumluluklara ek olarak çalışma hayatına da giren kadınların tükenmişliğinin artması ve kendilerine yabancılaşması söz konusudur (Yılmaz, 2018: 2). Evlilik, bünyesinde çeşitli duyguları barındırdığı gibi sorumluluk ve özveri ile donanmış zorlu bir süreçtir. Çağımızda teknolojik ilerlemeler ve sosyal değişiklikler evliliği ve eşlerin ilişkilerini etkilemiştir. Geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçişin olduğu bu süreçte kişiler dönem dönem topluma, aile üyelerine, eşine ve kendisine yabancılaşma meylinindedir. Bu açıdan bakıldığında yabancılaşma için sosyal, toplumsal ve kişisel bir problemdir denilebilir (Ersoy ve Kibaroglu, 2019). Yabancılaşmayı pek çok farklı etken meydana getirmiştir ve yaşamın farklı alanlarında bireyi etkileyen bir durumdur.

Çağdaşlaşma ve globalleşmenin neden olduğu hareketli ve yoğun değişim dönemi, bireyi ve toplumun yapı taşı olan aileyi de aynı döneme sürüklemiştir. Birey henüz bu değişime adapte olamamışken ailesinde de problemlerle yüz yüze kalmaya başlamıştır. Bu değişim yabancılaşmayı doğurmuştur. Karı-kocanın birbirine duygusal, davranışsal ve bilişsel olarak yabancılaşması aile bünyesini de olumsuz olarak etkilemiştir. Netice olarak sağlıklı, fonksiyonu olmayan evlilikler meydana gelmeye başlamıştır. Eşler arası yabancılaşma günümüzde evliliklerin büyük bir problemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Akın ve Morali, 2019: 1199).

Cinsel doyum ve evlilik doyumu kavramları birbirinden ayrı düşünülemez. Her ikisinin de birbiri üzerinde bir etkisi olabilir. Evlilik doyumu yüksek olan kişilerin partnerleriyle çatışmaları, sorunları daha az, iletişimleri daha kalitelidir. Empatik, sevgi ve saygının olduğu bir evlilikte cinsel doyum da yüksektir. Evlilik doyumu cinsel doyumun, cinsel doyum ise evlilik doyumunun bir ibaresi olabilir (Çelik, 2019:122-123). Kadınların evlilik doyumları ile cinsel yaşam doyumları arasında bağlantı vardır. Kadının evlilik doyumu düşük ise cinsel yaşamlarında da doyumun düşük olduğu söylenebilir. Eşyle arasında sıkıntılar olan kadının eşine dokunma isteği azalabilir. Böylelikle kadın cinsel ilişkiden kaçınabilir, orgazm olamaz ve cinsel işlev bozuklukları meydana gelebilir (Akar ve Öztürk, 2014). Ömür boyu beraber yaşam paylaşabilme ümidiyle birleşen hayatlar, sorumlulukların ağır olması, ilişkide meydana gelen problemler, bireylerin özgürlük alanlarının kısıtlanması ve iletişimsizlik gibi çoğaltılabilecek bazı sebepler nedeniyle eşler arasında çözümlenemeyecek bir hal alabilir (Mavili, 2015: 52). Böylece eşler birbirlerine yabancılaşır ve evlilik doyumu da düşer (Ersoy ve Kibaroglu, 2019: 408).

Kadınların cinsellik ile ilgili yanlış, çarpıtılmış inanışlara, mitlere erkeklere göre daha fazla sahip olduğu, buna karşılık bu inanışların değişimine ve cinsellik ile ilgili bilgi aktarımına daha açık oldukları gözlemlenmiştir (Doğan ve Saraçoğlu, 2008; Nair, 2004; Seyisoğlu Şahin ve Şimşek, 2006). Ataerkil toplumun ve yerleşmiş tabuların bir sonucu olarak toplumumuzda, özellikle kadınlara cinsellikle ilgili konuşmanın ayıp, günah olduğu empoze edilmektedir. Erkek olmanın üstün olduğunun ve kadınların erkeklere her konuda itaat etmesi gerektiğinin öğretildiği toplumumuzda, bu düşünce modernleşmeyle ve eşitlikçi düşünceyle birlikte azalmaya başlasa da günümüzde hala devam etmektedir. Bu araştırmada yalnızca kadınlar ile çalışılmasının kadınların cinsel yaşam kalitesi, eşe yabancılaşma ve evlilik doyumunu düzeylerinin incelenmesi için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Evlilik doyumu ve cinsellik kavramları pek çok değişkenle ele alınmasına rağmen eşe yabancılaşma kavramının ele alındığı nitel ve nicel çalışmalar (Ersoy ve Kibaroglu, 2019; Akın ve Morali, 2019) oldukça kısıtlıdır. Eşe yabancılaşma ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırmaya da rastlanmamıştır. Cinsel doyumun ve eşe yabancılaşmanın evlilik doyumu üzerinde etkisinin olup olmadığını ve niteliğini öğrenmenin cinsel terapistlere, psikolojik danışmanlara psikologlara, aile danışmanlarına ve ilgili literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Yapılan literatür taramasından yola çıkarak yabancılaşma kavramına aile perspektifinden bakılan araştırmaların sınırlı olduğu söylenebilir (Ersoy ve Kibaroglu, 2019: 409). Eşe yabancılaşmanın azaltılması ve evlilik doyumunun artırılmasına yönelik önleyici çalışmaların yapılabilmesi için bu konularda daha fazla araştırma yapılmalıdır (Ersoy ve Kibaroglu, 2019:416).

Literatürde yer alan çalışmalarda cinsel yaşam kalitesinin evlilik doyumunu etkilediği, eşine yabancılaşan bireylerin işlevsiz evlilikleri olduğu görülmektedir. Eşe yabancılaşma değişkeniyle ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca cinsel yaşam kalitesi, evlilik doyumu ve eşe yabancılaşma değişkenlerinin birlikte bulunduğu bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu araştırmanın amacı evli kadınların cinsel yaşam kalitesi ve eşe yabancılaşma düzeylerinin evlilik doyumunu yordayıp yordamadığını tespit etmektir. Ayrıca evliliğe müdahale algısı, evlilik süresi, çocuk sayısı, aylık gelir, infertilite durumu, menopoz durumu, cinsel ilişki sıklığı, cinsel problemi çözme yöntemi, evlenme biçimi, yaş ve sosyo-demografik değişkenleriyle de ele alınması amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının ve önerilerinin cinsel yaşam kalitesi, eşe yabancılaşma ve evlilik doyumu literatürlerine, cinsel terapistlere, evlilik ve aile danışmanlarına, psikolog ve psikolojik danışmanlara ve ilgili alan araştırmacılarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışma ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. İlişkisel tarama modelindeki araştırmalarda değişkenlere hiçbir müdahalede bulunmadan, iki veya ikiden fazla değişkenin arasında bulunan mevcut ilişkinin incelenmesi söz konusudur (Freankel ve ark., 2012).

1.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2022 Nisan ayında Türkiye'nin çeşitli illerinde yaşamakta olan 474 evli kadından oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 17-65 arasındadır. Çalışma grubunun yaş ortalaması 36'dır. Katılımcıların 29' u (%6,1) ilkököl-ortaokul mezunu, 60'ı (%12,7) lise mezunu, 263'ü (%55,5) lisans mezunu, 122'si (25,7) yüksek lisans ve üzeri öğrenim kademesinden mezun olmuştur. Katılımcıların 128'inin (%27) hiç çocuğu yokken 132'sinin (%45,1) 1 çocuğu

214'ünün (45,1) 2 ve üzeri sayıda çocuğu vardır. Katılımcıların 168'i (%35,4) 0-5 yıl, 123'ü (%25) 6-11, 69'u (%14,6), 65'i (%13,7), 49'u (10,3) 24 ve üzeri yıldır evlidir.

1.3. Veri Toplama Araçları

1.3.1. Evlilik Yaşamı Ölçeği

Bireylerin evlilikten sağladıkları doyumu ölçmek amacıyla Tezer (1996) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır. 2, 4, ve 5. maddeler ters maddedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısını hesaplayabilmek için test-tekrar-test yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin test-tekrar-test güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. İç tutarlılık katsayısı ilk uygulamada .91 ikinci uygulamada .89 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak tespit edilmiştir.

1.3.2. Eşe Yabancılaşma Ölçeği

Eşe Yabancılaşma Ölçeği Akın ve Morali (2019) tarafından, bireylerin eşlerine yabancılaşma düzeylerini belirleyebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 18 maddeden oluşmaktadır ve alt boyutu bulunmamaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .96 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Toplam varyansın %59,4'ünü açıkladığı ve öz değerinin 11 olduğu tespit edilmiştir. KMO örneklem uygunluk katsayısı .964 olarak saptanmıştır ve faktör yükleri .35 ile .87 arasındadır. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .95 olarak bulunmuştur.

1.3.3. Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği

Sexual Quality of Life Questionnaire-Female ölçeği Symonds ve ark. (2005) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 18 yaş ve üzeri tüm kadınlar için uygundur. Altılı likert tipindedir ve 18 maddedir. Tuğut ve Gölbaşı (2010) ölçeğin Türkçe versiyonu için geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmışlardır. Ölçeğin maddeleri 10 dil bilimcisi tarafından Türkçe'ye çevrildikten sonra, her maddeyi en iyi temsil eden çeviri kullanılmıştır. KMO testi sonucu .80 ve Barlett's Test Sphericity analizi sonucu 1189,28 olarak saptanmıştır. Ölçeğin güvenirliği için Pearson Korelasyon testi yapılmış ve madde korelasyonlarının $r=.32$ ile $.67$ arasında değiştiği tespit edilmiştir. Split-half reliability (yarıya bölme yöntemi) ile iki yarı arasındaki korelasyon $.67$ olarak bulundu. Guttman ile korelasyon $.80$, iki yarının güvenirliği Spearman-Brown formülü ile hesaplandığında eşit olan iki yarı $.80$ olarak bulunmuştur. Her iki yarı için Cronbach α değerleri, ilk yarı için (9 soru) = $0,74$, ikinci yarı için (9 soru) = $0,71$ olarak hesaplanmıştır. CYKÖ-K'nın iç tutarlılığını ölçmek için Cronbach α güvenirliği hesaplanmıştır. Cronbach α güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin güvenirlik katsayısı $.83$ olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı $.82$ olarak bulunmuştur.

1.3.4. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu'nda, araştırmada kullanılmak üzere katılımcılarla ilgili bazı bilgiler edinilmiştir. Yaş, evlilik süresi, çocuk sayısı, infertilite olup olmama durumu, 43 menopoz dönemine girip girmeme durumu, çalışıp çalışmadığı, mezun olunan öğrenim kademesi, evlilik biçimi, aylık gelir, evliliğe dışarıdan müdahale algısı, cinsel ilişki sıklığı ve cinsel yaşamda problemle karşılaşıldığında başvurulan yöntem Kişisel Bilgi Formu'ndan elde edilen bilgilerdir.

1.4. Verilerin Toplanması

Etik kurul izni alındıktan sonra veri toplama aşamasına geçilmiştir. Veriler 2022 yılı şubat-nisan ayı arasında Google Form aracılığıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Ölçekler uygun örneklem yöntemi ile, Türkiye'de yaşamakta olan evli bireylere ulaştırılmıştır.

1.5. Verilerin Analizi

Veriler SPSS.26 programına aktararak analiz edilmiştir. Verilerin analizi için Çoklu Regresyon Analizi, Tukey Testi, One-Way ANOVA ve Bağımsız Örneklem T Testi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın yordanan değişkeni evlilik doyumu, yordayan değişkenleri ise eşe yabancılaşma ve cinsel yaşam kalitesidir. Bu değişkenlerle birlikte ele alınan bağımsız değişkenler ise yaş, çocuk sayısı, aylık gelir, cinsel ilişki sıklığı, evliliğe müdahale algısı, cinsel problemi çözme yöntemi, kısırlık durumu, menopoz durumu, evlilik süresi ve evlenme biçimidir. Analizler için gerekli varsayımların sağlanıp sağlanmadığına bakılmış ve uygun analiz yöntemleri seçilmiştir. Bütün hipotezler test edilirken manidarlık düzeyi $.05$, güven aralığı $\%95$ olarak esas alınmıştır.

1.6. Varsayımların Analizi

1.6.1. Regresyon Analizi İçin Varsayımlar

Hataların normalliği varsayımı için hataların çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık değerinin $.11$ basıklık değerinin ise $.22$ olduğu bulunmuştur. Büyüköztürk (2012)'ye göre basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması,

normal dağılıma uygun verilerin olduğu anlamına gelmektedir. Çoklu doğrusallık varsayımı için değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyine bakılmıştır. Bütün ilişkilerin .80'den küçük olduğu ve bu varsayımın ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca VIF değerinin 1'den büyük ve 5'ten küçük, orta düzeyde çoklu doğrusal bağlantının olduğu ve modelde düzeltmeye ihtiyaç duyulmadığı görülmektedir.

1.6.2. One-Way ANOVA İçin Varsayımlar

Grupların çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış hepsinin ± 2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2012)'ye göre basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması, normal dağılıma uygun verilerin olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca varyansların homojenliği varsayımı için Levene İstatistik analizi yapılmış, anlamlılık değerinin .05'ten büyük olduğu, varyansların homojen dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.6.3. Bağımsız Örneklem t Testi İçin Varsayımlar

Grupların çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış hepsinin ± 2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca varyansların homojenliği varsayımı için Levene İstatistik analizi yapılmış, anlamlılık değerinin .05'ten büyük olduğu, varyansların homojen dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. Bulgular

Tablo 1. Evli Kadınların Demografik Özellikleri Frekans Tablosu

		N	%
Çocuk Sayısı	0	128	27.00
	1	132	27.80
	2 ve üzeri	214	45.10
Haftalık Cinsel İlişki Sıklığı	0-1	206	43.50
	2-3	208	43.90
	4 ve üzeri	60	12.70
İnfertilite	İnfertilite var	40	8.40
	İnfertilite yok	434	91.60
Menopoz	Menopoz döneminde	54	11.40
	Menopoz döneminde değil	420	88.60
Aylık Gelir	0-4999	67	14.10
	5000-7999	70	14.80
	8000-11999	100	21.10
	12000-17999	146	30.80
	18000 ve üzeri	91	19.20
Cinsel Problem Çözme Yöntemi	Problemi kesinlikle kimseyle paylaşmam, sorun yokmuş gibi davranırım.	33	7.00
	Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım.	296	62.40
	Problemi çözebilmek için internete veya yakın çevreme başvururum.	83	17.50
	Problemi çözebilmek için bir uzmana başvururum.	62	13.10
Evliliğe Müdahale Algısı	Hiç müdahale edilmez	225	47.50
	Nadiren müdahale edilir	192	40.50
	Genellikle müdahale edilir	41	8.60
	Çoğu zaman müdahale edilir	16	3.40
Yaş	17-25	41	8.60
	26-31	138	29.10
	32-37	119	25.10
	38-43	78	16.50

	44 ve üzeri	98	20.70
Evlenme Biçimi	Görücü Usulü	46	9.70
	Severek	349	73.60
	Mantık Evliliği	79	16.70
Evlilik Süresi	0-5 yıl	168	35.40
	6-11 yıl	123	25.90
	12-17 yıl	69	14.60
	18-23 yıl	65	13.70
	24 ve üzeri	49	10.30
Öğrenim Kademesi	İlkokul-Ortaokul	29	6.10
	Lise	60	12.70
	Lisans	263	55.50
	Yüksek Lisans ve üzeri	122	25.70

2.1. Hipotez Testleri

Hipotez 1. Evli Kadınların Cinsel Yaşam Kalitesi ve Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Evlilik Doyumunu Anlamlı Bir Şekilde Yordamaktadır

Tablo 2. Evlilik Doyumu, Eşe Yabancılaşma ve Cinsel Yaşam Kalitesi Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Evlilik D.	Eşe Y.	Cinsel Yaşam K.
Pearson	Evlilik Doyumu	1.00	-.78	.65
Korelasyon	Eşe Yabancılaşma		1.00	-.68
	Cinsel Yaşam K.			1.00

***p<.001

Tablo 3'te görüldüğü gibi bütün değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkisi anlamlıdır (p<.001). Evlilik doyumu ve eşe yabancılaşma arasındaki korelasyon -.78'dir. Aralarında negatif yönlü yüksek düzeyde ilişki bulunmaktadır. Evlilik doyumu ve cinsel yaşam kalitesi arasındaki korelasyon .65'tir. Aralarında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Cinsel yaşam kalitesi ve eşe yabancılaşma arasındaki korelasyon .67'dir. Aralarında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 3. Evlilik Doyumu Yordanan Değişkenine Ait Değişim İstatistikleri

Model	R	R ²	Düz R ²	TSH	sd1	sd2	F	p
Model 1	.80	.64	.64	6.50	2	471	418.59	.000 ^a

Bağımlı Değişken: Evlilik Doyumu

a.Bağımsız Değişkenler: Cinsel Yaşam Kalitesi, Eşe Yabancılaşma

Tablo 4. Evlilik Doyumu Yordanan Değişkenine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Model 1	B	SH	B	t	p	VIF	T
(Sabit)	45.05	1.97		22.87	.000***		
Eşe Yabancılaşma	-.40	.02	-.63	-16.82	.000***	.54	1.85
Cinsel Yaşam Kalitesi	.13	.02	.22	5.87	.000***	.54	1.85

Bağımlı Değişken: Evlilik Doyumu

***p<.001

Tablo 4'te yer alan değişkenlerin modele yaptığı katkılara bakıldığında ise eşe yabancılaşmanın ($\beta=-63$, $t=-16.82$, $p<.001$) evlilik doyumunu negatif yönde yordadığı, cinsel yaşam kalitesinin ise ($\beta=.22$, $t:5.87$, $p<.001$) pozitif yönde yordadığı görülmektedir.

Eşe yabancılaşmada bir birim artış evlilik doyumunda -63 puanlık bir azalmaya sebep olmaktadır. Cinsel yaşam kalitesinde bir birim artış evlilik doyumunda $.22$ 'lik bir artışa sebep olmaktadır.

$$Y = 45.05 + -.40X_1 + .13X_2$$

$$\text{Evlilik Doymu} = 45.05 + -.40\text{Eşe Yabancılaşma} + .13\text{Cinsel Yaşam Kalitesi}$$

$1 < \text{VIF} \leq 5$ ise orta düzeyde çoklu doğrusal bağlantı vardır ve modelde bir değişiklik yapmaya gerek yoktur (Karagöz, 2019: 650). Çoklu doğrusallık varsayımı için VIF değeri incelendiğinde $1 < 1.85 < 5$ aralığında olduğu görülmektedir ve modelde herhangi bir düzeltmeye ihtiyaç olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Hipotez 2. Evli kadınların evlilik doyumu düzeyleri evliliklerine algılanan müdahale edilme durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır

Tablo 5. Evli Kadınların Evliliklerine Algılanan Müdahale Edilme Durumuna Göre Evlilik Doymu Düzeyleri ANOVA Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Evlilik Doymu	Gruplar arası	5368.26	3	1789.42		.000***
	Gruplar içi	498558.14	470	106.08		
	Toplam	55226.40	473			

*** $p < .001$

Tablo 5'te evli kadınların, evliliklerine algılanan müdahale edilme durumuna göre evlilik doyumu düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p < .001$).

Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak için yapılan Tukey testi analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Evli Kadınların Evliliklerine Algılanan Müdahale Edilme Durumuna Göre Evlilik Doymu Düzeyleri Tukey Testi Analizi Sonuçları

Evliliğe Müdahale Algısı	Evliliğe Müdahale Algısı	Ortalama	p
Hiç müdahale edilmez	Nadiren müdahale edilir	3.47	.004**
	Genellikle müdahale edilir	10.07	.000**
	Çoğu zaman müdahale edilir	12.01	.000***
Nadiren müdahale edilir	Hiç müdahale edilmez	-3.47	.004**
	Genellikle müdahale edilir	6.60	.001**
	Çoğu zaman müdahale edilir	8.54	.008**
Genellikle müdahale edilir	Hiç müdahale edilmez	-10.07	.000**
	Nadiren müdahale edilir	-6.60	.001**
	Çoğu zaman müdahale edilir	1.93	.920
Çoğu zaman müdahale edilir	Hiç müdahale edilmez	-12.00	.000**
	Nadiren müdahale edilir	-8.54	.008**
	Genellikle müdahale edilir	-1.93	.920

** $p < .01$ *** $p < .001$

Tablo 6'ya göre evliliklerine "hiç müdahale edilmez" diyenler ile "nadiren müdahale edilir", "genellikle müdahale edilir" ve "çoğu zaman müdahale edilir" diyenlerin evlilik doyumu düzeyleri istatistiksel manada anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < .01$, $p < .001$).

Evliliklerine “nadiren müdahale edilir” diyenler ile “hiç müdahale edilmez”, “genellikle müdahale edilir”, “çoğu zaman müdahale edilir” diyenlerin evlilik doyumu düzeyleri istatistiksel manada anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < .01$).

Evliliklerine “genellikle müdahale edilir” diyenler ile “hiç müdahale edilmez” ve “nadiren müdahale edilir” diyenlerin evlilik doyumu düzeyleri istatistiksel manada anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < .01$, $p < .001$).

Evliliklerine “çoğu zaman müdahale edilir” diyenler ile “hiç müdahale edilmez” ve “nadiren müdahale edilir” diyenlerin evlilik doyumu düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < .01$, $p < .001$).

Hipotez 3. Evli kadınların evlilik doyumu düzeyleri evlilik sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 7. Evli Kadınların Evlilik Sürelerine Göre Evlilik Doyumu Düzeyleri Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Evlilik Doyumu	Gruplar arası	753.57	4	188.39	1.62	.16
	Gruplar içi	54472.8225	469	116.15		
	Toplam	5226.40	473			

Tablo 7'ye bakıldığında evli kadınların evlilik sürelerine göre evlilik doyumları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Hipotez 4. Evli kadınların evlilik doyumu düzeyleri aylık gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 8. Evli Kadınların Aylık Gelir Durumlarına Göre Evlilik Doyumu Düzeyleri Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Evlilik Doyumu	Gruplar arası	229.81	4	57.45	.49	.74
	Gruplar içi	54996.59	469	117.26		
	Toplam	55226.40	473			

Tablo 8'e bakıldığında p değerinin esas alınan manidarlık düzeyinden büyük olduğu görülmektedir. Evli kadınların aylık gelir durumlarına göre evlilik doyumları anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > .05$).

Hipotez 5. Evli kadınların cinsel yaşam kalitesi düzeyleri bir hafta içerisindeki cinsel ilişki sıklığına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 9. Evli Kadınların Cinsel İlişki Sıklığına Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Cinsel Yaşam Kalitesi	Gruplar arası	33164.91	2	16582.46291.56	56.88	.00**
	Gruplar içi	137323.43	471			
	Toplam	170488.34	473			

** $p < .01$

Tablo 9'da evli kadınların cinsel ilişki sıklığına göre cinsel yaşam kalitelerinin anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .01$).

Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Tukey testi analiz sonuçları Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Evli Kadınların Cinsel İlişki Sıklığına Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Tukey Analizi Sonuçları

Cinsel İlişki Sıklığı	Cinsel İlişki Sıklığı	Ortalama Farkı	p
0-1	2-3	-15.15	.000***
	4 ve üzeri	-21.00	.000***
2-3	0-1	15.15	.000***
	4 ve üzeri	-5.85	.052
4 ve üzeri	0-1	21.00	.000***
	2-3	5.85	.052

***p<.001

Tablo 10'da görüldüğü gibi eşyle haftada 0-1 kez cinsel ilişki yaşayanların cinsel yaşam kalitesi 2-3 kez ve 4 üzeri cinsel ilişki yaşayanlardan anlamlı farklılık göstermektedir (p<.05). Cinsel ilişki sıklığı 0-1 olanların cinsel yaşam kalitesi puan ortalamaları 2-3 ve 4 ve üzeri olanlardan düşüktür.

Hipotez 6. Evli kadınların cinsel yaşam kalitesi düzeyleri cinsel problemi çözme yöntemlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 11. Evli Kadınların Cinsel Problemi Çözme Yöntemine Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Cinsel Yaşam Kalitesi	Gruplar arası	20008.49	3	6669.49320	20.81	.000**
	Gruplar içi	150479.85	470	.17		
	Toplam	170488.34	473			

**p<.01

Tablo 11'de evli kadınların cinsel problemi çözme yöntemine göre cinsel yaşam kalitesinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir (p<.01).

Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak için yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Aşağıda cinsel problemi çözme yöntemini temsil eden rakamların karşılığı şu şekildedir:

"1" Problemi kesinlikle kimseyle paylaşmam, sorun yokmuş gibi davranırım.

"2" Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım.

"3" Problemi çözebilmek için internete veya yakın çevreme başvururum.

"4" Problemi çözebilmek için bir uzmana başvururum.

Tablo 12. Evli Kadınların Cinsel Problemi Çözme Yöntemine Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Tukey Testi Analiz Sonuçları

Cinsel Problemi Çözme Yöntemi	Cinsel Problemi Çözme Yöntemi	Ortalama Farkı	p
1	2	-23.78	.000***
	3	-14.68	.000***
	4	-22.13	.000***
2	1	23.78	.000***
	3	9.09	.000***
	4	1.64	.913
3	1	14.68	.000***
	2	-9.09	.000***
	4	-7.45	.064
4	1	22.13	.000***
	2	-1.64	.913
	3	7.45	.064

***p<.001

Tablo 12'de cinsel problemi çözme yöntemine "1" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi 2,3 ve 4 diyenlerden anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p<.001$). Çözüm yöntemi olarak "Problemi kesinlikle kimseye paylaşmam, sorun yokmuş gibi davranırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi diğer çözüm yöntemlerini tercih edenlerden anlamlı ölçüde düşüktür.

Cinsel problemi çözme yöntemlerine "2" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi "3" diyenlerden anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p<.001$). Çözüm yöntemi olarak "Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi "Problemi çözebilmek için internete veya yakın çevreme başvururum" diyenlerden anlamlı ölçüde yüksektir.

"Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesinin "Problemi çözebilmek için bir uzmana başvururum" diyenlerden farklılaşmadığı görülmektedir.

Hipotez 7. Evli kadınların cinsel yaşam kalite düzeyleri infertilite durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 13. Evli Kadınların İnfertilite Durumuna Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Bağımsız Örneklem t Testi

	İnfertilite Durumu	N	Ortalama	SS	t	p
Cinsel Yaşam Kalitesi	İnfertilite	40	50.69	19.22	-2.50	.01** 18.84
	İnfertilite değil	434	58.50			

**p<.05

Tablo 13'te infertilite durumu olanlar ile olmayanların cinsel yaşam kalitesinin anlamlı ölçüde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). İnfertilite durumu olmayanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanı infertilite olanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanlarından yüksektir.

Hipotez 8. Evli kadınların cinsel yaşam kalite düzeyleri menopoz döneminde olup olmama durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 14. Evli Kadınların Menopoz Döneminde Olup Olmama Durumuna Göre Cinsel Yaşam Kalitesi Bağımsız Örneklem t Testi

	Menopoz Durumu	N	Ortalama	SS	t	p
Cinsel Yaşam Kalitesi	Menopoz döneminde	54	51.40	19.46	-2.59	.01** 18.78
	Menopoz döneminde değil	420	58.67			

**p<.05

Tablo 14'te menopoz döneminde olanlar ile olmayanların cinsel yaşam kalitesinin ölçüde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Menopoz döneminde olmayanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanı menopoz döneminde olanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanlarından yüksektir.

Hipotez 9. Evli kadınların eşe yabancılaşma düzeyleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 15. Evli Kadınların Yaşlarına Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Eşe Yabancılaşma	Gruplar arası	5803.96	4	1450.99279	5.20	.00**
	Gruplar içi	130970.33	469	.25		
	Toplam	136774.29	473			

** $p<.01$

Tablo 15'te evli kadınların yaşlarına göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p<.01$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak için yapılan Tukey testi analiz sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Evli Kadınların Yaşlarına Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Tukey Testi Analizi Sonuçları

Yaş	Yaş	Ortalama Farkı	P
17-25	26-31	.26	1.00
	32-37	-4.34	.60
	38-43	-6.58	.24
	44 ve üzeri	-8.64	.04*
26-31	17-25	-.26	1.00
	32-37	-4.60	.18
	38-43	-6.85	.03*
	44 ve üzeri	-8.90	.00**
32-37	17-25	4.34	.60
	26-31	4.60	.18
	38-43	-2.24	.88
	44 ve üzeri	-4.30	.32
38-43	17-25	6.58	.24
	26-31	6.85	.03*
	32-37	2.25	.88
	44 ve üzeri	-2.05	.92
44 ve üzeri	17-25	8.64	.04*
	26-31	8.90	.00**
	32-37	4.30	.32
	38-43	2.05	.92

* $p<.05$ ** $p<.01$

Tablo 16'da 17-25 yaş aralığında olan evli kadınların eşe yabancılaşma düzeylerinin 44 ve üzeri yaş aralığında olanlardan anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). 17-25 aralığında olan evli kadınların eşe yabancılaşma düzeyi 44 ve üzeri olanlardan anlamlı ölçüde düşüktür.

26-31 yaş aralığında olan evli kadınların eşe yabancılaşma düzeyi 38-43 aralığında ve 44 ve üzeri yaş aralığında olanlardan anlamlı ölçüde düşüktür ($p<.05$).

Hipotez 10. Evli kadınların eşe yabancılaşma düzeyleri evlenme biçimlerin göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 17. Evli Kadınların Evlenme Biçimlerine Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Eşe	Gruplar arası	5036.186	2	2518.09279	9.00	.000***
Yabancılaşma	Gruplar içi	131737.10	471	.70		
	Toplam	136774.29	473			

Tablo 17'de evli kadınların evlenme biçimlerine göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir.

Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak için yapılan Tukey testi analiz sonuçları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18. Evli Kadınların Evlenme Biçimlerine Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Tukey Testi Analiz Sonuçları

Evlenme Biçimi	Evlenme Biçimi	Ortalama Farkı	p
Görücü Usulü	Severek	9.80	.001**
	Mantık Evliliği	4.51	.31
Severek	Görücü Usulü	-9.80	.001**
	Mantık Evliliği	-5.28	.03*
Mantık Evliliği	Görücü Usulü	-4.51	.31
	Severek	5.28	.03*

*p<.05 **p<.01

Tablo 18'de görücü usulü ile evlenen kadınların eşe yabancılaşma düzeylerinin severek evlenen kadınlardan anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir (p<.01). Görücü usulü ile evlenen kadınların eşe yabancılaşma düzeyi severek evlenen kadınlardan anlamlı ölçüde yüksektir.

Severek evlenen kadınların eşe yabancılaşma düzeyleri mantık evliliği ile evlenen kadınlardan anlamlı ölçüde düşüktür (p<.05).

Hipotez 11. Evli kadınların eşe yabancılaşma düzeyleri çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir

Tablo 19. Evli Kadınların Çocuk Sayısına Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Anova Analizi Sonuçları

	Kaynak	KT	sd	KO	F	p
Eşe	Gruplar arası	4466.82	2	2233.40280	7.95	.000***
Yabancılaşma	Gruplar içi	132307.47	471	.90		
	Toplam	136774.29	473			

***p<.001

Tablo 19'da evli kadınların çocuk sayısına göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı ölçüde farklılaştığı görülmektedir (p<.001).

Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak için yapılan Tukey testi analiz sonuçları Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20. Evli Kadınların Çocuk Sayısına Göre Eşe Yabancılaşma Düzeyleri Tukey Testi Analiz Sonuçları

Çocuk Sayısı	Çocuk Sayısı	Ortalama Farkı	p
0	1	-3.53	.21
	2 ve üzeri	-7.37	.000***
1	0	3.53	.21
	2 ve üzeri	-3.84	.09
2 ve üzeri	0	7.37	.000***
	1	3.84	.09

***p<.001

Tablo 20'de hiç çocuğu olmayan evli kadınların eşe yabancılaşma düzeylerinin 2 ve üzeri çocuğu olanlardan anlamlı ölçüde farklılaştığı görülmektedir ($p<.001$). Hiç çocuğu olmayanların eşe yabancılaşma düzeyi 2 ve üzeri çocuğu olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür.

Sonuç ve Değerlendirme

Yapılan bu araştırmada evli kadınların eşe yabancılaşma ve cinsel yaşam kalitesinin evlilik doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı incelenmiştir. Aynı zamanda evliliklerine algılanan müdahale edilme durumuna, evlilik sürelerine, aylık gelir durumlarına, cinsel ilişki sıklığına göre evlilik doyumunun; cinsel problemi çözme yöntemlerine, infertilite durumlarına, menopoz döneminde olup olmama durumlarına göre cinsel yaşam kalitesinin; yaşlarına, evlenme biçimlerine ve çocuk sayısına göre eşe yabancılaşma düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığına dair analizler yapılmış ve incelenmiştir.

Yapılan regresyon analizi sonucunda evli bireylerin eşe yabancılaşma ve cinsel yaşam kalitesi düzeylerinin evlilik doyumunu yordadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgumuzu destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur. Basat (2004) yapmış olduğu bir çalışmada evlilik doyumunun cinsel doyumunu anlamlı bir şekilde yordadığını tespit etmiştir. Türkseven, Söylemez ve Dursun (2019) evli bireylerin evlilik uyumu cinsel doyumunu istatistiksel olarak anlamlı biçimde yordadığını saptamışlardır. Coşkun (2020) evli bireylerin var olan cinsel mitlerinin evlilik doyumunu olumsuz bir şekilde etkilediğini bulgulamıştır. Soydaş (2016) yapmış olduğu çalışmada normal cinsel tutumdan uzaklaşan kişilerin evlilik doyumunun da düştüğünü ve cinsel problemler yaşadığını tespit etmiştir. Kartal (2020) evli kişilerin evlilik doyumlarının cinsel yaşam doyumunda anlamlı bir etkisi olduğunu bulgulamıştır. Benzer şekilde Çağ ve Yıldırım (2013) cinsel yaşam memnuniyetinin evlilik doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırma bulgusuyla çelişen çalışmalar da mevcuttur. Jeanfreau, Wright ve Noguchi (2018) ise yapmış oldukları çalışmada cinsel ilişkinin evlilik doyumuna herhangi bir etkisi olmadığını tespit etmişlerdir. Uslu Taş (2020) evli kadınlar ile yapmış olduğu bir çalışmada cinsel mit düzeyleri, cinsel mitler ve evlilikte algılanan gücün ortak ilişkisinin evlilik doyumunda bir farklılaşma yaratmadığını tespit etmiştir. Modernleşme ve küreselleşmenin bir sonucu olarak karşımıza çıkan yabancılaşma kavramının eşlere yansması, eşlerin birbirine duygusal, davranışsal ve düşünsel olarak yabancılaşmasıdır (Akın ve Moralı, 2019). Aileyi direkt olarak etkileyen eşe yabancılaşmanın pek çok boyutu vardır ve çiftler arasında ciddi bir problem olmakla beraber evliliğin sağlıklı devam etmemesine sebep olmaktadır (Kibaroğlu ve Ersoy, 2019). Eşine yabancılaşan bireyin evlilikten sağladığı psikolojik ve fiziksel doyum da düşmekte ve eşinden uzaklaşmaktadır. Bu çalışmada eşe yabancılaşmanın evlilik doyumunu negatif yönde yordaması bunu destekler niteliktedir. Sonuç olarak araştırma bulgusu ilgili literatürü destekler niteliktedir. Cinsel yaşam kalitesinin evlilik doyumuna pozitif, eşe yabancılaşmanın evlilik doyumuna negatif etkisi olduğu söylenebilir.

Araştırmanın başka bir bulgusunda ise evli kadınların, evliliklerine algılanan müdahale edilme durumuna göre evlilik doyumunu düzeyleri anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Evliliklerine "hiç müdahale edilmez" diyenler ile "nadiren müdahale edilir", "genellikle müdahale edilir" ve "çoğu zaman müdahale edilir" diyenlerin evlilik doyumunu düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmaktadır. TBNA (Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması) 2014 yılı raporuna göre bireylerin boşanma gerekçelerinde evliliğe dışarıdan müdahale edilmesi en üst sıralarda yer almaktadır. Yakın çevreden dolayı boşanma durumlarında en temel faktörlerden birisi de kadın veya erkeğin özellikle annesinin ilişkiye, evliliğe müdahale etmesidir. Bu bulgudan yola çıkarak evli çiftlerin alınacak kararları kendi aralarında konuşmaları, yaşam tarzlarını kendilerinin belirlemeleri, problem ve çatışmalarını kendi aralarında çözüme kavuşturmaları uyumlu ve doyumlu bir evlilik için kaçınılmazdır denilebilir.

Bu araştırmanın bulgularına göre evli kadınların evlilik sürelerine göre evlilik doyumları anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu araştırmayı destekler nitelikte Güngör (2007), Kim (2014), Rostami, Ghazinour, Nygren ve Ritcher (2014) evlilik sürelerine göre evlilik doyumunun değişmediğini bulgulamışlardır. Çağ ve Yıldırım (2013) evlilik süresi değişkeninin evlilik doyumunu üzerinde yordayıcılığı olmadığını bulgulamışlardır. Koçak (2008) de evlilik süresine göre evlilik doyumunun

farklılaşmadığını saptamıştır. Araştırma bulgusunu desteklemeyen çalışmalar da mevcuttur. Ak ve Balcı Çelik (2022) yapmış oldukları çalışmada bireylerin evlilik sürelerine göre evlilik doyumlarının anlamlı farklılık gösterdiğini bulgulamışlardır. Uslu Taş (2020) evlilik süresi ile evlilik doymu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Yine Larson (2000)'e göre evlilik süresi arttıkça evlilik doymu pozitif yönlü olarak artmaktadır (Kaya ve Cin, 2019). Eker ve Urgancı (2018) katılımcıların evlilik sürelerine göre evlilik doyumunun anlamlı derecede farklılaştığını saptamışlardır. Evlilik süresi 5 ve daha az olan evli bireylerin evlilik doymu 6-10 yıl olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. Vural Batık ve Kalkan (2017) evlilik süresinin evlilik doymunu anlamlı olarak yordadığını tespit etmişlerdir. Literatürde araştırmayı destekleyen ve desteklemeyen bulgular mevcuttur. Araştırmanın yalnızca kadınlar ile yapılmasının ve kısıtlı örneklem ile çalışılmasının bulgular üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Elde edilen sonuca göre evli kadınların evlilik sürelerinin evlilik doymu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Evli kadınların aylık gelir durumlarına göre evlilik doymuları anlamlı farklılık göstermemektedir. Elde edilen bu bulguyu destekler nitelikte Çağ ve Yıldırım (2013) ailenin gelir düzeyinin evlilik doymunu yordadığını bulgulamışlardır. Eker ve Urgancı (2018) 112 acil sağlık hizmetleri çalışanları ile yapmış olduğu bir çalışmada bireylerin aylık gelir düzeylerine göre evlilik doyumlarının farklılaşmadığını bulgulamıştır. Kapısız, Akgül Gök, Yılmaz, Özcan ve Duyan (2019) aylık gelir düzeyi yükseldikçe evlilik doymunun azaldığını tespit etmişlerdir. Vural Batık ve Kalkan (2017) ekonomik durumun evlilik doymunu yordadığını bulgulamışlardır. Araştırma bulgusunu destekler ve desteklemez nitelikte çalışmalar mevcuttur. Kadınların evlerine giren toplam aylık gelirinin evlilik doymuna etkisinin olmaması, aylık gelirin hanedeki kaç kişiyi geçindireceğinin daha önemli olmasından kaynaklanabilir. Örneğin 20.000 TL geliri olan 2 kişilik bir aile ile 20.000 TL geliri olan 5 kişilik ailede kişi başına düşen gelir düzeyi farklıdır. Buna ek olarak aylık gelirin evlilik doymuna etkisinin olmaması, kadınların eşlerinden beklentilerinin farklılaşması ve karşılama düzeyinin aylık gelire bağlı olmaması durumuyla açıklanabilir.

Evli kadınların cinsel ilişki sıklığına göre cinsel yaşam kalitelerinin anlamlı farklılık göstermektedir. Eşiyle haftada 0-1 kez cinsel ilişki yaşayanların cinsel yaşam kalitesi 2-3 kez ve 4 üzeri cinsel ilişki yaşayanlardan anlamlı farklılık göstermektedir. Cinsel ilişki sıklığı 0-1 olanların cinsel yaşam kalitesi puan ortalamaları 2-3 ve 4 ve üzeri olanlardan düşüktür. Cinsel ilişki sıklığı arttıkça cinsel yaşam kalitesi de artmaktadır veya cinsel yaşam kalitesi yüksek olan kadınların cinsel ilişki sıklığı da yüksektir denilebilir. Araştırma bulgusunu destekler nitelikte araştırmalar mevcuttur. Basat (2004) cinsel ilişki sıklığının cinsel doymu anlamlı bir biçimde yordadığını bulgulamıştır. Uslu Taş (2020) cinsel ilişki sıklığı ve evlilik doymu arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu, haftada 3 ve üzeri cinsel ilişki yaşayan kadınların evlilik doymu düzeyinin cinsel ilişki sıklığı haftada 1,2 ve ayda 1 olan kadınlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Evli kadınların cinsel ilişki sıklığının artması evliliklerinden ve cinsel ilişkilerinden almış oldukları doymun artmasında etkili bir faktördür (Beth, 1987; Basat, 2004). Cinsel ilişki sıklığının artması, kadınların eşleriyle olan fiziksel ve duygusal yakınlıklarının da artması manasına gelmektedir. Dolayısıyla cinsel ilişki sıklığı fazla olan kadınların cinsel yaşam kalitesinin ve cinsel doym düzeyinin de yüksek olması buna dayanarak açıklanabilir.

Evli kadınların cinsel problemi çözme yöntemine göre cinsel yaşam kalitesinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Çözüm yöntemi olarak "Problemi kesinlikle kimseyle paylaşmam, sorun yokmuş gibi davranırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi diğer çözüm yöntemlerini tercih edenlerden anlamlı ölçüde düşüktür. Çözüm yöntemi olarak "Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesi "Problemi çözebilmek için internete veya yakın çevreme başvururum" diyenlerden anlamlı ölçüde yüksektir. "Problemi çözebilmek için eşimle paylaşırım" diyenlerin cinsel yaşam kalitesinin "Problemi çözebilmek için bir uzmana başvururum" diyenlerden farklılaşmadığı görülmektedir. Eşlerin alınan kararları birlikte uygulaması, problemleri birbirleriyle paylaşmaları bir ihtiyaçtır (Sokolski ve Hendrick, 1999). İstek ve sorunlarını her zaman eşleriyle paylaşan kadınların problem çözme, iletişim ve roller-aile işlevleri bakımından paylaşmayanlara göre sağlamlık meyillerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Eşleriyle her durumu paylaşabilen kadınların kendilerini açmada ve ifade etmede daha az sıkıntı yaşadıkları, iletişim becerilerinin kuvvetli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle problemleri çözmek, ihtiyaçları karşılamak daha kolay hale gelmektedir (Mussatayeva, 2018:79). Cinsel problem kişinin kendisiyle, fiziksel-ruhsal sağlığıyla veya eşiyile ilgili olabilir. Araştırma bulgularından yola çıkarak özellikle eşiyile ilgili olan problemin paylaşılmasının ve çözüm yolu aranmasının en sağlıklı yöntem olduğunu söylenebilir. Sorun yokmuş gibi davranan kadınların cinsel yaşam kalitesinin düşük olması ise probleme rağmen cinsel yaşamın devam etmesinin kişide tatminsizlik duygusu yaratmasına sebep olması ile açıklanabilir. Ayrıca problemi eşiyile paylaşan veya uzmana başvuran kadınların cinsel yaşam kalitesinin değişmemesi de dikkat çeken araştırma bulgularından biridir.

İnfertilite durumu olanlar ile olmayanların cinsel yaşam kalitesinin anlamlı ölçüde farklılaştığı bulgulanmıştır. İnfertilite durumu olmayanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanı infertilite olanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanlarından yüksektir. İnfertil çiftler ile yapılan bir araştırmada kadınların %82,6'sının erkeklerin %86,2'sinin evlilik doymu ile alakalı ciddi sorunlarının var olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin evlilik doymu düzeyi kadınlardan daha düşük olarak bulgulanmıştır (Kapısız, Akgül Gök, Yılmaz, Özcan ve Duyan; 2019). İnfertil çiftlerin çocuk sahibi olamama durumları

onların duygudurumlarını, evliliklerini ve cinsel yaşamlarını negatif etkileyebilmektedir (Şen ve diğ., 2014). Evlilik doyumu ve cinsel doyum birbirleriyle ilişkisi olan kavramlardır. Özellikle neslin devamının sağlanması için gerçekleştirilen evliliklerde infertilite durumunun söz konusu olması eşler arasındaki evlilik doyumunu, beraberinde cinsel doyumu da düşürebilmektedir.

Yapılan bu araştırmada menopoz döneminde olanlar ile olmayanların cinsel yaşam kalitesinin büyük ölçüde farklılaştığı bulgulanmıştır. Menopoz döneminde olmayanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanı menopoz döneminde olanların cinsel yaşam kalitesi ortalama puanlarından yüksektir. Cinsel tatminsizlik ve ruh sağlığının iyilik hali birbirleriyle güçlü ilişki içerisindedir ve kadın hangi yaşta olursa olsun cinsellik kadın sağlığının temel etmenlerinden birisidir (Davison, Bell, LaChina, Holden ve Davis, 2009). Menopoz döneminde cinsel yaşam ile ilgili ilk değişim uyarılma sırasında vajinal ıslaklığın azalmasıdır. Bu dönemde östrojen seviyesinin azalması, vasküler ve sinir sistemindeki değişimlerden dolayı klitoris menopoz dönemi öncesine göre daha az hassastır. (Nappi, Martini, Matella, Capuano, Bosoni ve Giacomini, 2014). Menopoz ile birlikte ateş basması, uykuda terlemelerin olması kadınlarda enerjinin ve libidonun azalmasına neden olmaktadır (NAMS, 2014). Çoban ve ark. (2008) yapmış oldukları bir çalışmada evli kadınların %27,4'ü menopozal sitemlerinden dolayı eşleriyle olan ilişkilerinin negatif etkilendiğini söylemişlerdir. Menopozal yakınmaların az olduğu evliliklerin daha uyumlu evlilikler olduğu tespit edilmiştir. İlgili literatürden ve araştırma bulgusundan yola çıkılarak menopoz dönemindeki kadınların cinsel yaşam kalitesinin olmayanlara göre anlamlı ölçüde düşük olduğu söylenebilir. Bunun fizyolojik değişimlerden ve cinsel ilişki sıklığının azalmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bir diğer araştırma bulgusunda göre evli kadınların yaşlarına göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Bu araştırmada yaş arttıkça eşe yabancılaşma düzeyi de artmaktadır. Araştırma bulgusunda ayrıca evlilik doyumu ile eşe yabancılaşmanın negatif yönde birbirleriyle ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Bu araştırmayı desteklemeyen bazı çalışmalar mevcuttur. Bograd ve Spilka (1996) yaş arttıkça evlilik doyumunun da arttığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yalçın (2014) evlilik uyumunun yaşa göre anlamlı olarak farklılaştığını 41 ve üzeri yaş grubundaki kadınların evlilik uyum düzeylerinin 21-30 yaş aralığındaki kadınlardan yüksek olduğunu bulgulanmıştır. Kapısız, Akgül Gök, Yılmaz, Özcan ve Duyan (2019) infertil çiftlerle yaptıkları çalışmada yaş arttıkça evlilikten sağlanan doyumun da arttığını bulgulanmışlardır. Araştırmayı destekleyen bazı araştırmalar da mevcuttur. Demir (2014) yaş arttıkça evlilik doyumunun azaldığını, Eker ve Urgancı (2018) da yaşa göre evlilik doyumunun farklılaştığını, yaş arttıkça evlilik doyumunun azaldığını bulgulanmışlardır. Yaş arttıkça çocuk sayısının ve sorumlulukların artması eşe yabancılaşma için bir etken olabilmektedir. Aynı zamanda evlilikteki heyecanın ve aşkın azalması, monoton bir evlilik hayatının varlığı eşe yabancılaşmaya sebep olabileceği düşünülmektedir.

Evli kadınların evlenme biçimlerine göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Görücü usulü ile evlenen kadınların eşe yabancılaşma düzeyi severek evlenen kadınlardan anlamlı ölçüde yüksektir. Severek evlenen kadınların eşe yabancılaşma düzeyleri mantık evliliği ile evlenen kadınlardan anlamlı ölçüde düşüktür. Mussatayeva (2018:73) evlilik doyumunun ile evlenme biçimlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını bulgulanmıştır. Çelik (2006) ve Kahveci (2016) görücü usulü ile evlenen bireylerin severek evlenenlerden daha uyumlu evliliklere sahip olduğunu bulgulanmışlardır. Fakat pek çok araştırmada severek evlenen bireylerin evlilikten görücü usulü ile evlenen bireylerden daha fazla doyum aldığı sonucuna ulaşılmıştır (Çimen, 2007; Ödemiş, 2008; Akbaş, 2008; Cingisiz, 2010; Yeşiltepe, 2011; Yıldız, 2013; Taş, 2016). Hortaçsu (2007) tanışarak-severek yapılan evliliklerin, görücü usulü evliliklere göre daha çok duygusal yakınlık sağladıklarını, aileleriyle daha fazla görüştiklerini, daha eşitlikçi tutum sergilediklerini ve çok daha az çatışma içerisine girdiklerini belirtmiştir (Şendil ve Korkut, 2008; Çelik, 2006; Kahveci, 2016). Yapılan araştırmanın bulgularını destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar mevcuttur. Literatürden yola çıkılarak duygusal bağ kurularak başlamış evliliklerin eşe yabancılaşma düzeylerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın diğer bir bulgusuna göre evli kadınların çocuk sayısına göre eşe yabancılaşma düzeylerinin anlamlı ölçüde farklılaştığı bulgulanmıştır. Hiç çocuğu olmayanların eşe yabancılaşma düzeyi 2 ve üzeri çocuğu olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür. Koçak (2012)'a göre evlilikte eşlerin birbirine yabancılaşmasının temel sebeplerinden birisi de çocukların doğumu ve beraberinde sorumlulukların artmasıdır. Odak ve ilgi eşin üzerinden kalkar yoğun olarak çocuğa yönelir. Kibaroglu ve Ersoy (2019) evli kadınlar ile yaptıkları nitel çalışmada çocukların doğumunun eşe yabancılaşmayı arttıran bir faktör olduğunu saptamışlardır. Araştırmayı destekler nitelikte Uslu Taş (2020) çocuk sayısına göre evlilik doyumunun anlamlı derecede farklılaştığını tespit etmiştir. Çocuk sahibi olmayan kadınların çocuk sahibi olan kadınlara göre evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çocukların doğumuyla çiftlere bazı sorumluluklar yüklenmektedir ve çiftler arasındaki ilişki ve uyum bundan etkilenebilmektedir. Kadının eşi üzerindeki ilgisini çocuğa yöneltmesi evlilik doyumunun düşmesine sebep olan etkenler arasında gösterilebilir (Uslu Taş, 2020: 39). Foster (2003), Kaynak Malatyalı (2014) ve Çağ (2016) çocuğu olmayan çiftlerin evlilik doyumunun olanlara göre daha yüksek olduğunu bulgulanmışlardır. Guo ve Huang (2005) ise ilk çocuktan sonra evlilik doyumunun yükseldiğini saptamışlardır. Eker ve Urgancı (2018) evlilik doyumunun çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılaşmadığını bulgulanmışlardır. Vural Batık ve Kalkan (2017) ise çocuk sahibi olup olmama durumunun evlilik doyumunu anlamlı olarak yordamadığını bulgulanmışlardır.

Araştırma bulgusunu destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar mevcuttur. Çocukların doğumunun sorumluluğu arttırması, çiftlerin mevcut odaklarının çocukta olması ve yaş ilerledikçe çocukla ilgili kararların eşler arasında tartışmalara yol açmasının eşe yabancılaşmaya sebep olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Akın, A. ve Moralı, B. (2019, 31 Ocak, 1-2 Şubat). *Eşe Yabancılaşma Ölçeği (EYÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması* [Bildiri sunumu]. II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Nevşehir.
- Ak S. ve Balcı Çelik S. (2022). Evlilik doyumu ve iş tatmini arasındaki ilişkinin mükemmeliyetçilik aracı rolü ile incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 395-408.
- Bakırcıoğlu, R. (2003). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Anı Yayıncılık.
- Basat, Ç. (2004). *Cinsel doyumun evlilik doyumu, kontrol odağı ve kendilik değeri üzerinden yordanması* [Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi].
- Broderick, J. E. ve O'Leary, K. D. (1986). Contributions of affect, attitudes, and behavior to marital satisfaction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 54(4), 514.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları Ve Yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, M. (2020). *Cinsel mitlerin evlilik doyumuna etkisine yönelik nitel bir çalışma*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi].
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23
- Çelik, C. K. (2006). *Eğitim yöneticilerinin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi].
- Çelik, E. (2019). Cinsel Doyum. Akın, A., Çelik, E. (Ed.). *Psikolojide güncel kavramlar içinde* (s.111-128).
- Çoban, A., Nehir, S., Demirci, H., Özbaşaran, F. ve İnceboz, Ü. (2008). Klimakterik dönemdeki evli kadınların eş uyumları ve menopoza ilişkin tutumlarının menopozal yakınmalar üzerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 22(6): 343-349.
- Davison, S. L., Bell, R.J., LaChina, M., Holden, S.L., Davis, S. R. (2009). The relationship between self-reported sexual satisfaction and general well-being in women. *The Journal of Sexual Medicine*, 6(10), 2690-2697.
- Eker, E. ve Urgancı, Ç. (2018). İstanbul 112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarının mesleki tükenmişlik düzeyleri ve algılanan stresle başa çıkmada evlilik doyumunu yordama gücü. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 4(2), 35-60.
- Enç, M. (1979). *Ruh sağlığı bilgisi*. İnkılâp ve Aka Kitabevleri.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-hill.
- Guo, B., Huang, J. (2005). Marital and sexual satisfaction in Chinese families: Exploring the moderating effects. *Journal Of Sex and Marital Therapy*, 31(1), 21- 29.
- Hortaçsu, N. (2007). *Ben Biz Siz Hepimiz: Toplumsal Kimlik ve Gruplararası ilişkiler*. İmge Kitapevi Yayınları.
- Jeanfreau, M. M., Wright, L., Noguchi, K. (2019). Marital satisfaction and sexting behavior among individuals in relationships. *The Family Journal*, 27(1), 17-21.
- Kahveci, G.A. (2016). *Evli çiftlerde evlilik uyumu, evlilik çatışma biçimi ve depresyon düzeylerinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi].
- Kapısız, S., Akgül Gök, F., Yılmaz, N., Özcan, S., Duyan, V. (2019). İnfertil çiftlerde evlilik doyumu ve evlilik doyumunu etkileyen faktörler. *Cukurova Medical Journal*, 44(3), 1074-1084.
- Kartal, S. (2020). *Evli bireylerde çatışma çözme becerileri, evlilik doyumu ve cinsel yaşam doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Kaya, N., Cin, F. M. (2019). Kırsal ve kentsel alanda yaşayan evli kadınların ilişkilerde mutluluk, evlilik uyumu ve evlilik doyumunu karşılaştırılması ve incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(35), 701-714.

- Kaynak Malatyalı, M. (2014). *Evliliği çiftlerde algılanan gücün bağlanma boyutları ve yatırım modeli değişkenleri açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kıbaroğlu, S., Ersoy, A. F. (2019). Evlilikte eşler arası yabancılaşma: Nitel bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 407.
- Koçak, M. (2012) Entfremdung der Ehepaare in Monika Marons Roman Ach Glück. *Dumlupınar University Journal of Social Sciences*, 2(32). 135-142.
- Koçak, R. ve Çelik, C.K. (2009). Okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 4(31): 52-60.
- Mavili, A. (2015). *Ben ve ailem*. Atlas Akademi.
- Mussatayeva, M. (2018). *Alt sosyo-ekonomik düzeydeki kadınların evlilik doyumu ile aile işlevlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Nappi, R.E., Martini, E., Martella, S., Capuano, F., Bosoni, D., Giacomini, S. (2014). Maintaining sexuality in menopause. *Post Reproductive Health*, 20(1): 22–29.
- Soydaş, E. (2016). *Cinsel tutumların evlilik uyumuna ve cinsel işlev bozukluklara etkisi*. [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi].
- Şener, A., Terzioğlu, G. (2002). *Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Türkseven, A., Söylemez, İ., Dursun, P. (2019). Cinsel işlev bozuklukları ile evlilik uyumu arasındaki ilişki. *Kriz Dergisi*, 28.
- Uslu Taş, M. (2020). *Kadınlarda cinsel mitler, evlilikte güç algısı ve evlilik doyumu*. [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi].
- Vural Batık, M. ve Kalkan, M. (2017). Evlilikte algılanan sorun çözme becerileri ve evlilik doyumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2630-2646.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.
- Yıldız, Ö. (2017). *Üniversite Mezunu Bireylerin Evlilik Doyumları ve Cinsellik Olgusuna Bakışları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Yılmaz, S. (2018). Gündelikçi olarak çalışan kadınların iş ve aile yaşamında tükenmişliği: Fatsa örneği. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 2,70-90

Extended Abstract

Aim and Scope

When the literature is examined, it is seen that the quality of sexual life affects marital satisfaction, and individuals who are estranged from their spouses have dysfunctional marriages. It has been determined that the studies conducted on the spouse alienation variable are limited. In addition, there has not been a study in which the variables of quality of sexual life, estrangement from the partner and marital satisfaction coexist Decisively. The aim of this research is to determine whether the quality of sexual life of married women and the level of estrangement from their spouses predict marital satisfaction. In addition, the perception of intervention in marriage, the duration of marriage, the number of children, monthly income, infertility status, menopause status, frequency of sexual intercourse, the method of solving sexual problems, the form of marriage and age socio-demographic variables are also aimed to be addressed. Results and recommendations of the sexual quality of life research, peer alienation and the literature on marital satisfaction, sexual therapists, marriage and family counselors, psychologists and counselors and researchers that will contribute to the related field is considered.

Methods

This study was conducted in accordance with the relational screening model. The study group of the study consists of 474 married women living in various provinces of Turkey in April 2022. The age range of the participants is between 17-65. Decembers. The average age of the study group was 36 years. The data were collected by appropriate sampling method. In order to obtain demographic information from the participants, a Personal Information Form, a Marital Life Scale to measure marital satisfaction, a Spouse Alienation Scale to measure the level of estrangement from the spouse, and a

Sexual Life Quality scale to measure the quality of sexual life were applied. The data is SPSS.26 has been transferred to the program and analyzed. For the analysis of the data, Multiple Regression Analysis, One-Way ANOVA, Tukey Test and Independent Samples T Test methods were used. The predictive variable of the research is marital satisfaction, while the predictive variables are estrangement from the spouse and the quality of sexual life. Taken together these variables, the independent variables of age, number of children, monthly income, frequency of sexual intercourse, marriage perception of intervention, method of solving sexual problems, infertility, menopausal status, duration of marriage and Marriage form.

Findings

As a result of the multiple regression analysis, it was found that the model predicting the marital satisfaction of married women was significant ($F=418.59$, $p<.001$, $R^2=64$). This model explains 64% of marital satisfaction scores. When the contributions of the variables to the model are examined, the estrangement of the spouse ($\beta=-.63$, $t=-16.82$, $p<.001$) negatively predicts marital satisfaction, while the quality of sexual life ($\beta=.22$ nd, $t:5.87$, $p<.001$) it was seen that it predicted positively. One unit increase in estrangement from the spouse is in marital satisfaction it causes a decrease of .63 points. A unit increase in the quality of sexual life is in marital satisfaction it causes an increase of .22.

It has been found that the difference between the levels of marital satisfaction of married women according to the perceived intervention in their marriage is significant ($p<.001$).

It has been found that the difference between the marital satisfaction of married women according to the duration of marriage is not significant ($p>.05$).

According to the monthly income status of married women, marital satisfaction does not differ significantly ($p>.05$).

The quality of sexual life of married women differs significantly according to the frequency of weekly sexual intercourse ($p<.01$).

According to the method of solving the sexual problem of married women, the quality of sexual life differs significantly ($p<.01$).

The quality of sexual life of those with infertility status and those without it differs significantly ($p<.05$). The average quality of sexual life score of those without infertility is higher than the average quality of sexual life of those with infertility.

The quality of sexual life differs significantly between those who are in menopause and those who are not ($p<.05$). The average score of the sexual quality of life of those who are not in menopause is higher than the average score of the sexual quality of life of those who are in menopause.

According to the age of married women, the levels of estrangement from their spouses differ significantly ($p<.01$).

The levels of estrangement between married women and their spouses differ significantly according to the way they marry ($p<.001$).

According to the number of children of married women, the levels of estrangement from their spouses differ significantly ($p<.001$).

Conclusion

As a result of the regression analysis, it was found that the levels of estrangement from the spouse and the quality of sexual life of married individuals predict marital satisfaction. There are studies that our research finding supports and does not support. There are many dimensions of estrangement from the spouse, which directly affects the family, and although it is a serious problem between couples, it causes the marriage not to continue Decently (Kibaroglu and Ersoy, 2019). The psychological and physical satisfaction provided by the individual who is estranged from his/her spouse from the marriage also decreases and he/she moves away from his/her spouse. In this study, the fact that estrangement from the spouse negatively predicts marital satisfaction supports this. As a result, the research findings support the relevant literature. It can be said that the quality of sexual life has a positive effect on marital satisfaction and estrangement from the spouse has a negative effect on marital satisfaction.

According to the TBNA (Turkey Divorce Reasons Research) report of 2014, external intervention in marriage ranks highest in the grounds for divorce of individuals. One of the most basic factors in divorce situations due to the close environment is that a woman or a man, especially his mother, interferes with the relationship and marriage. Based on this finding, it can be said that it is inevitable for a harmonious and fulfilling marriage for married couples to discuss the decisions to be made among themselves, determine their own lifestyles, Dec Decipher their problems and conflicts among themselves.

Eker and Urgancı (2018) found that the marital satisfaction of the participants differed significantly according to the duration of marriage. The marital satisfaction of married individuals with a marriage duration of 5 and less is significantly higher than those who have been married for 6-10 years. Vural Batık and Kalkan (2017) found that the duration of marriage significantly predicts marital satisfaction. There are findings in the literature that support and do not support the research. It is thought that the fact that the research was conducted only with women and studied with a limited sample may have an impact on the findings. According to the results obtained, the duration of marriage of married women does not have a significant effect on marital satisfaction.

Vural Batık and Kalkan (2017) found that economic situation predicts marital satisfaction. There are studies that support and do not support the research finding. The fact that the total monthly income of women entering their homes has no effect on marital satisfaction may be due to the fact that it is more important how many people in the household the monthly income will support.

Increasing the frequency of sexual intercourse of married women is an effective factor in increasing the satisfaction they have received from their marriage and sexual relations (Beth, 1987; Basat, 2004). Increasing the frequency of sexual intercourse also means that women's physical and emotional intimacy with their partners increases. Therefore, the fact that the quality of sexual life and the level of sexual satisfaction of women with a high frequency of sexual intercourse are also high can be explained based on this.

The sexual problem may be related to the person himself, his physical-mental health or his partner. Based on the research findings, it can be said that sharing the problem, especially related to the spouse, and looking for a solution is the healthiest method. The low quality of sexual life of women who pretend that there is no problem can be explained by the fact that continuing sexual life despite the problem causes a feeling of dissatisfaction in the person. In addition, it is one of the research findings that the quality of sexual life of women who share the problem with their partner or refer to a specialist does not change.

The inability of infertile couples to have children can have a negative impact on their mood, marriage and sex life (Şen et al. 2014). Marital satisfaction and sexual satisfaction are concepts that are related to each other. Especially in marriages performed to ensure the continuation of the generation, the presence of infertility may Decelerate marital satisfaction between spouses and sexual satisfaction as well.

It has been found that marriages with fewer menopausal complaints are more compatible marriages. Based on the relevant literature and research findings, it can be said that the quality of sexual life of menopausal women is significantly lower than that of those who are not. It is believed that this may be due to physiological changes and a decrease in the frequency of sexual intercourse.

Demir (2014) found that marital satisfaction decreases with increasing age, Eker and Urgancı (2018) found that marital satisfaction differs according to age, and marital satisfaction decreases with increasing age. As the age increases, the increase in the number of children and responsibilities can be a factor for estrangement from the spouse. At the same time, it is believed that the decrease in excitement and love in marriage, the presence of a monotonous married life may cause alienation from the spouse.

Hortaçsu (2007) stated that marriages made by meeting and loving provide more emotional intimacy than arranged marriages, they meet more with their families, exhibit more egalitarian attitudes and enter into much less conflict (Sendil and Korkut, 2008; Celik, 2006; Kahveci, 2016). There are studies that support and do not support the findings of the research. Based on the literature, it can be said that marriages that have started by establishing an emotional bond have lower levels of estrangement from the spouse.

Eker and Urgancı (2018) found that marital satisfaction did not differ significantly according to the number of children. Vural Batık and Kalkan (2017) found that the status of having a child or not does not significantly predict marital satisfaction. There are studies that support and do not support the research finding. It can be said that the birth of children increases responsibility, the current focus of couples is on the child, and the fact that decisions about the child lead to discussions between the spouses as they get older Decisively causes estrangement between the spouses.